



T.B.M.M.
SAADET PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 26.01.2024
Sayı: 8



Mesut DOĞAN
Saadet Partisi Ankara Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mesut Doğan

Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 30-1-2024	Esas No: 2/1967

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİGİ
26 Ocak 2024
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
26 Ocak 2024
No: 136 9200

GENEL GEREKÇE

1416 sayılı Kanun kapsamında öğrenim görmek üzere Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü (YYEGM) tarafından yurtdışına gönderilen bursiyerler son yıllarda giderek artan döviz kurları nedeniyle ciddi mağduriyetler yaşamaktadırlar.

İlgili kanuna göre eğitim amacıyla yurtdışına gönderilen lisansüstü öğrenciler, öğrenimlerini tamamladıktan sonra mevzuatta belirlenen sürelerde kamuda istihdam edilmektedirler. Ancak bu yeterliliği sağlayamayan ve mecburi hizmetlerini tamamlayamayan öğrenciler aldıkları burs miktarı üzerinden tazminat ödemek zorundadırlar. Buna göre tazminata düşen bursiyerler 4 yıl içerisinde döviz kuru endeksli olan bu tazminatı ödemek zorunda kalırken 4 yılda tamamlayamayanlar 5. yıl itibariyle faiziyle ödemektedirler. Ancak son yıllarda küresel gelişmeler ve ülkemizde uygulanan ekonomi politikaları nedeniyle giderek artan döviz kurları bu tazminatların ödenmesini imkansız hale getirmiştir.

Öğrenim süresi boyunca bulundukları ülkelerde İslamofobi, danışman yetersizliği, müfredat zorluğu, kültürel engeller, sosyal baskılar, ailevi problemler, kişisel sağlık problemleri ve en önemlisi pandemi ve ekonomik kriz gibi küresel nedenlerden dolayı eğitimlerini tamamlayamayan öğrenciler tazminat ödemek zorunda kalmışlardır. Ancak artan döviz kurlarından dolayı ortalama olarak 175 bin dolar seviyesinde görünen bu tutar Türk Lirasındaki değer kaybı nedeniyle 5 milyonu aşmış durumdadır. Ülkemizdeki genel ücret seviyesi ve hayat pahalılığı dikkate alındığında bu tutarların ödenemeyecek seviyelere ulaştığı bir gerçektir.

Devletin, şirketlere ve büyük sermaye sahiplerine yönelik uyguladığı vergi indirimlerinin kamu bütçesi maliyetine göre çok altında kalacak olan bu indirim, mağduriyet yaşayan öğrenciler için hayati önem taşımaktadır. Zira bu mağduriyet ve ödeme güçlüğü nedeniyle yaşamına son veren bursiyerlerin varlığı sorunun biran evvel çözülmesi gerektiğini açıkça göstermektedir.

Bu kanun teklifinde öngörülen değişiklik öğrencilerin yaşadığı döviz kuru mağduriyetinin giderilmesini amaçlamaktadır. Bu kanun ile uygulanması öngörülen “sabit kur uygulaması” tazminata düşmüş bursiyerler, aileleri ve kefilleri için zaruri bir hale gelmiştir. 22. Dönem Hükümeti, 2006 yılında çıkan 5535 sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Tahsil ve Terkinine İlişkin Kanun’da döviz kuru sorunu geçici maddeler ile çözülmüştür. Bu Kanun’da: “...döviz borçları, ilgili adına fiilen ödemenin yapıldığı tarihteki T.C. Merkez Bankası’na tespit ve ilân edilen efektif satış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilerek bunlar adına Türk Lirası olarak yapılan harcama tutarına eklenir...” ibaresi döviz borçlarının bursiyere ödeme yapılan tarihteki kurlar ile tahsil edilmesini sağlamıştır. 2006 yılındaki döviz pariteleri ile günümüz pariteleri kıyaslandığında, buna benzer bir Kanun’un gerekli olduğu görülmektedir. Uygulamayı kolaylaştırmak, tüm bursiyerler için adaletli bir çözüm üretebilmek ve devletin yaptığı ödemeleri en yüksek döviz kurlarıyla tahsil etmesini sağlamak amacıyla, kişi bazlı kur sabitlemesi en makul çözüm olarak durmaktadır. Bu çerçevede; toplam döviz borcu, her bursiyere yapılan en son aylık ödeme tarihindeki döviz kuruyla değerlendirilebilir. Böylelikle, bursiyer ödeme aldığı en yüksek döviz kuruyla borcunu ödeyecek ve en son burs aldığı tarih sonrasında yaşanan döviz kuru artışlarına maruz kalmamış olacaktır. Devlet alacakları açısından değerlendirildiğinde ise, alacaklar geri ödeme yapılan tarihler arasındaki en yüksek döviz kuruyla tahsil edilecek ve Türk Lirası bazında bir zarar ya da geleceğe dönük olası bir zarar riski engellenmiş olacaktır.

Benzer bir mağduriyeti yaşamış olan bursiyerler için 2006 yılında çıkarılan kanuna bakıldığında bu çözümün uygulanabilir olduğu açıkça görülmektedir. Daha önceki dönemlerde benzer sorunlarla karşılaşan bursiyerler için 2006 yılında çıkarılan 5535 sayılı geçici Kanunla borçlar bursların ödendiği günün efektif satış kurlarından hesaplanarak ve yeniden yapılandırma ile mağduriyetler giderilmiştir.

Bu kapsamda çıkarılacak bir geçici kanun maddesi ile sağlanacak ödeme imkânı sayesinde tazminat ödemeleri tahsil edilebilir hale gelecek ve bursiyerler ülkemize dönerek 1416 sayılı Kanun'un amacına uygun olarak ülkemiz kurumlarında çalışabilecektir. Diğer yandan bu sayede devlet uzun yıllar sürecektir hukuki takip ve masraflardan kurtulmuş olacak ve toplu tahsilat imkânı bulacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1: 8/4/1929 tarihli ve 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanuna eklenen geçici 5. madde ile yurtdışına eēitim amacıyla gönderilen lisansüstü ērencilerin döviz kurunun artışıdan kaynaklı maēduriyetlerinin sonlandırılması amaçlanmaktadır. Madde ile çeşitli nedenlerle ērenimini tamamlayamamış olan ērencilerin, burs almış oldukları tarihten sonra artan döviz kuruna göre deēil burs aldıkları son tarihe göre geçerli olan döviz kurunun dikkate alınması öngörülmüştür.

MADDE 2: Bu madde ile zorunlu hizmet kapsamında yurtdışına gönderilen kişilerden, bu madde yrrlēe girdiēi tarihe kadar borçlarını tam olarak ödemeden veya zorunlu hizmetlerini tamamlamadan ölenlerin borçlarının tamamen ortadan kaldırılması ve borç takiplerine son verilerek kendileri, kefilleri ve mirasçılarının borç ykmllēnn sona erdirilmesi hedeflenmektedir.

MADDE 3- Kanunun Resmî Gazete'de yayınlanmasıyla birlikte yrrlēe gireceēi belirtilmektedir.

MADDE 4 - Kanunun Cumhurbaşkanınca yrtleceēi belirtilmektedir.

Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanunda

Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

MADDE 1: 8.4.1929 tarihli ve 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanuna aŗaęıdaki geçici madde eklenmiŗtir.

“GEÇİCİ MADDE 5: Bu Kanun uyarınca mecburi hizmet karŗılıęı yurt dıŗına gönderilenlerden, bu maddenin yayımlandığı tarihe kadar geçen süre içinde eğitimin herhangi bir aŗamasında öğrencilikle iliŗikleri kesilenler, öğrenim sürelerinin bitiminde mecburi hizmetlerini tamamlamak üzere görevlerine baŗlamayanlar, görevlerine baŗlayıp da yükümlü bulundukları mecburi hizmetini bitirmeden görevlerinden ayrılanlar ile göreve baŗladıktan sonra mecburi hizmetle yükümlü bulundukları süre içerisinde kadrolarıyla iliŗięi kesilenlerden haklarında borç takibi iŗlemi devam edenler ve yapılması gerekenler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde baŗvurmaları halinde, kendilerine döviz olarak yapılmıŗ olan her türlü masraflar için, imzaladıkları yüklenme senedi ile muteber imzalı müteselsil kefalet senedi hükümleri dikkate alınmaksızın ve ilgililere ödeme yapma sonucunu doğurmaksızın, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 34 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine göre bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki s reler için faiz uygulanmaksızın hesaplanacak tutarlarla yükümlü tutulurlar.

Bunların daha önce  demiŗ oldukları tutar ile mecburi hizmetlerinde değerlendirilen s relere isabet eden tutar, yukarıdaki Őekilde belirlenecek tutardan d ŗ l r. Bu madde uyarınca vazgeçilen borç tutarına isabet eden vek let  creti de d hil yargılama giderleri tahsil edilmez. Döviz borcunun hesaplanması, ilgiliye yapılan son aylık burs ödemesi tarihindeki T.C. Merkez Bankasıncı tespit ve ilân edilen efektif satıŗ kuru üzerinden yapılır. Ancak, bu hükümlere göre hesaplama yapılması sonucunda borçlunun aleyhine bir durum ortaya çıkması halinde ilgilinin taahhüdünü ihlal ettiği tarihteki kur uygulanır. Hesaplanan borç tutarı, ilgilinin durumu ve ödenmesi gereken meblağ dikkate alınarak azami beŗ yıla kadar taksitlendirilebilir. Bu fıkra kapsamında düzenlenen yüklenme senedi ile muteber imzalı müteselsil kefalet senedi damga vergisi ve noter harcından müstesnadır.

MADDE 2: 1416 Sayılı Kanun’a geçici 6. Madde eklenmiŗtir.

“GEÇİCİ MADDE 6: Bu Kanun kapsamında zorunlu hizmet nedeniyle yurtdıŗına gönderilen kiŗilerden, bu madde yürürlüğe girdiği tarihe kadar, borçlarını ödeme veya zorunlu hizmetlerini tamamlama Őartını yerine getirmeden ölenlerin borç yükümlülükleri sona erer. Buna göre, borçlu, mirasçıları ve kefilleri tarafından üstlenilen her türlü borç yükümlülükleri sona erer ve borç takip süreçleri sonlandırılır.”

MADDE 3: Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4: Bu Kanun hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür.